

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК ВОСЬМИЙ

Адреса редакції і жюртора:
у Києві Велика Підвальна вул. д. 6.
Телефон редакції 1458.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1913

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.								
11 р.	6 р.	3 р.	1 р.								

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб., на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб., на 1 мая 2 р., або по 1 карб. на протязі перших шести місяців.

Ціна „Рад“ за кордон: на рік 11 р., (27 вояк 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к., на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через поштомти, то платити за газету по ціні, установленій для передплатників в Росії.

Бороздота переважно тільки з 1-го числа кожн. місяця.

ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.

(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні позавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статті; в більшій статті до друку негодній, перекопується в редакції 3 місяці і висилається авторам їх коштом, в друкарні замітки з дописи одразу знищують. Рукописи, на яких не позначені умови друку, вважаються безплатними.

3 ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакція не листується.

Просьба авторів додержуватись провозного „Рад“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:
ЗА РЯДОК ПЕПУ, АБО ЗА ЙОГО МІСЦЕ:
перед текстом 30 коп.
після тексту 15 коп.
„створенні повідомлення“ 75 коп.

ЗА ПЕРШИЙ РАЗ платиться ВДВІЧІ.
Оповідки про пошукування праці—в Конторі редакції приймаються на льотних умовах.

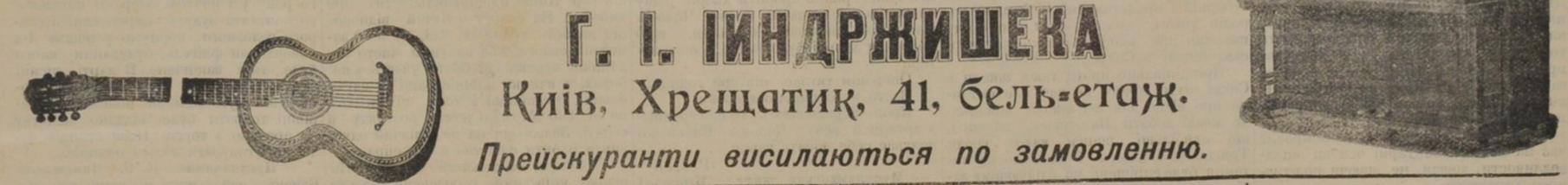
ОПОВІСТКИ від зареєсованих фірм і заводів, що не мають, або мають заві Голланді контори чи Урава закордонних справ в м. Києві Російської держави за виключенням губерній: Київської, Харківської, Херсонської, Одеської, Закарпатської, опреч контор „Рад“—приймаються виключно в ЦЕНТРАЛЬНІЙ КОНТОРІ ОБ'ЄДНАНИЙ ТОРГ. ДОМА в м. МЕТЦІ в К. Метца, Мадридська, довж. Ситова“ та в ОТДІЛАХ ТОГО Т.А.: „в Петербурзі, —Москва, 11 Варшава, —Марієвська 130; Вільно, —Большая 38; Лодзь—Петроковська і Бюльвар, —8, влад. Бурже“.

„АПОЛЛО“
Перший і південно-західному краї
Семейний театр-вар'єте
Мерінгов. 8. Телефон 24-84.
Дирекція: Трудове товариство: А. Я. Вальберг, П. Я. Федотов, А. М. Прокофьев та Д. В. Подкін.

Що-дня екстра-ординарні веселі концерти
„МОНСТР“
при участі чудової програми з 48 №№
СЬОГОДНЯ ГАСТРОЛЬ Марії Олександрівни
ЛЕНСЬКОЇ

На февраль місяць ангажировано небувалий у Києві по величезности програми „РЕКОРД“
Сергій СОКОЛЬСЬКИЙ
король польських юмористів, експромтиста
Л. Людвиговський
Віденська діва, ГАНДЗИ ЖАКСОН
лірична співачка
і ще 50 першопласних номерів. Подробиці на днях

РОЯЛІ, ПІАНІНО ТА ФІСГАРМОНІЇ
кращих російських і закордонних фабрик, всі струнні і духові музичні струменти: скрипки, альти, віолончелі, флейти, кларнети труби, бубни, барабани, попіври, камертони, струни і причандали так і ноти для всіх струментів для співу найвигідніше купити в головному депю музичних струментів і нот.
Г. І. ІНДРЖИШЕКА
Київ, Хрещатиц, 41, бель-етаж.
Прейскуранти висилаються по замовленню.

Театр Городського Народного Дому
Трупа українських артистів
Миколи Садовського.
Сьогодні, 25-го січня Жидівка вихрестка до 5 л. Тогоб чього (января) вистав. бузе: У суботу, 26 вист. бузе: драми на 4 дії з співами М. Старцяного (по Гоголю) у Неділю, 27 до вистави. Рап-ом по загально-дост. цінам від 10 коп. до 1 р. 20 к. Бенефіс су-фльора О. Павленка вист. бузе: драма на 5 дії, в співи. Суета Карога. У понеділок, 28-го січня (января) Старцяного. Вечором драма на 5 дії Каренка-Карого. У Середу 6 фев-рала, бенефіс артиста І. Марьяненка у 1-й раз по цінам від 10 к. до 1 р. 20 к. Наймичка на 1 д. С. Грінченка. Серед Бурі на 5 л. ІІ) На перші гулі. Висидьченка. Квитки продаються на всі обов'язні вистави з 11 год. ранку до 2 дня і від 5 до 10 год. веч. Початок вистав: Раяком о 1 г. дня Веч. о 8 г. Відповідальний режисер М. Садовський.

гонадежність німців, про їх лояльність до уряду й прихильність до теперішнього російського ладу. Наприкінці ухвалено дуже голосну резолюцію: „Вважаючи урядовий законопроект негодним центральний комітет гадає, в-перше, що засвоєння російської національності не досягається примусовими заходами проти инородців; по-друге, що треба вжити заходів до поліпшення культурного й економічного стану російської людности в губерніях, сумезних з західною границею“.

З якого приводу шум?—можна запитати, прочитавши цю голосну резолюцію. Чи потрібують німці октябристської оборони? Безперечно, не потрібують, а коли й потрібують, то без порівняння в меншій мірі, ніж інші російські „инородці“. Коли й зачислять німці до „инородців“, то до инородців дужих, лануючих. Досить переглянути реєстри командного складу російського війська, флоту, бюрократії, щоб побачити, що німцям належить там перше місце. Це може й курьоз, але серед тих реєстрів можна знайти сто німецьких прізвищ на одне прізвище, що кінчається хоча б на „-ю“. Великі Шафгаузени, Рейнботи, Рейни, Вірені, Ессени, Саблери, Мендорфи, Фредеріки, Лерхе, Ліндендорфи, Ліндемани, Люе, Кемпе, Репенкампи, Мелери так густо заповнили лави нашої бюрократії всього стану й рангу, що можна хіба говорити про німецьке „засилля“, а не про поневолення німців. У всякій разі коли б на російських німців справді мала впасти яка-небудь серйозна заборона—вони швидко всякої іншої народности знайшли б допомогу й оборону.

Вже вийшло з друку перше число українського двохтижневого кооперативного журналу
„НАША КООПЕРАЦІЯ“
З МІСТ:
1) Від редакції, 2) Про краєві банки, 3) Про районні закупочні спілки товариських крамниць, 4) З приводу першого року діяльності Московського Народного банку 5) До яких цілям треба продавати товариські крамници, 6) Як ми поставили собі товариські кооператори, 7) Молочарські артілі, 8) Від кооперативної секції, 9) На розвагу селянських операторів, 10) Про торгову умову з Германією, 11) Як найкраще подати знак в товариських крамницях, 12) Як зробити так, щоб в товаристві не було потайної переписки позачок, 13) Кооперативна хроніка, 14) Запитання і відповіди, 15) Доповіди.
Передплата приймається в конторі журналу „Наша кооперація“ Желянська, 74, пом. 7 і по всіх українських винарнях. Ціна на рік—2 карб. 50 коп. на рік—1 карб. 50 к. Хто випише три і більш примірників по одній адресі, той платить по 2 карб. за кожний примірник на рік.

за котрим буде могутньо і вільно розвиватись творча діяльність всього народу.
Ці організації є армія нашого культурно-національного поступу. І я певний, що на всій території України, не знайдеться одної свідомої людини, котра б поставилась негативно до заснування їх. Це так.
Багато сил свідомого українського громадянства розкидано по селах і містах. Одиноко працюють вони на користь рідної України, часом обезсилюють в своїй самотності і зневірюють в своїй діяльності. І часто-густо від впливом адміністративних перешкод і цілком кидують таку працю. Картина ж раптом змінюється коли уявимо собі, що десь там, в центрі національного життя є товариства, котрі зберуть до себе розвізаних, розрізнених одиниць. І ці поодинокі особи обернуться в живе і діюче. В них увільється віра в свою зєднаність з цілим, розуміння свідомої і діяльної частини національного організму. І по всій нашій землі заблумають лихтарі національного самопознання.
І коли ми мовчимо на підняті питання, то не тому, що ми глухі і малосвідомі, що ми байдужі до пекучих національних питань. О, ні! Є причини, котрі лежать в психології маси і котрі, при одірваності окремих працівників, обходлюють і тягнуть їх не туди, куди прагне їх душа та їх переконання.
А скільки ідейних ширих працівників згинули в нерівній боротьбі з умовинами життя і тільки тому, що були одиноки і не мали підмоги од товариського гурту.
Час настав. Заговорюю життя. З'являються конечні національні потреби. Од громадянства вимагають не тільки слів, спочуття, але і діла. Негайного діла. Треба розпочати справу там, в центрі, в головному пульсі нашого культурно-національного життя. Треба негайно заснувати такі товариства. А ми... ми, одиниці, увідемо найдіяльшими членами цих товариств. Ми ледве зможемо більш дати справи. Але і це мале дасть свої наслідки.
Велике дерево виростає з маленького зернятка! Ми це розуміємо і ждемо того зернятка. Всі сили покладемо, щоб аросло велике гілясте дерево, щоб під його тінью наїшли б спокій і відпочинок ширі сини України!
Я. Чепіга.

Спеціальна Лічєбница д-ра Гольдберга
Пранці (сиф.), венерич., кози, хвороби й нево-полови розстрєства. Порада 50 коп. Михайлівська вул. 16. Од 9-2 дня, а 5-9 веч.

Оборона дужих.
Цікавий анекдот трапився нами днями з октябристською партією, власне з її центральним комітетом. Комітет цей постановив нагадати про своє існування, а разом з тим і піднести свої фонди, зробивши яке-небудь добре діло. Яке саме? Довго, очевидно, комітетові боліла голова, поки знайдено об'єкт для ошасливлення. Нарешті, такий об'єкт знайдене національне питання в Росії. Але національне питання в Росії—це питання українське, польське, білоруське, литовське, єврейське, вірменське, латвійське, мусульманське. Зачепити хоч одне з цих питань—це значило б осудити цілу політичну систему російського уряду що до недержавних національностей. І октябристи своїм звичаєм зплутували і зробили несподіваний „вольт“ у сторону і впали в обійми... російських німців.

Передплатники „РАДИ“
можуть купувати в Українській Книгарні (Київ, Безаківська, 8) за пів ціни оці видання:
1. „Вік“, три томи, за том по 1 карб.
2. Літературний збірник О. Коцького... 1 карб.
3. На вічну пам'ять Котляревському... 1 кар. 75 к.
4. Левіцький Ів.—Повісті, т. III 75 к.
5. Мирний П.—Перша книжка творів... 65 коп.
6. Друга книжка творів 75 к.
7. Котляревський—Оповідання т. I 75 к.
8. Грінченко—Пісничка т. I і II по 75 к.
9. Свидільський—Львівські... 35 к.
10. Марко Вовчок—Оповідання, т. I і II по 25 к.
11. Кримський—Пальмове гілля... 25 к.
12. Чернявський—Зорі... 35 к.
13. Бордуляк—Оповідання... 40 к.
14. Франко—Збірник творів, т. I, II і III по 35 к.
15. Грушевський—Оповідання... 20 к.
16. Яновська—Оповідання... 40 к.
17. Стефанія—Оповідання... 35 к.
Ціну визначено за знижкою 50%.
Замовляючи книжки, треба прислати в книгарню друковану адресу, з якою приходять „Рад“.

Отже з усіх недержавних народностей Росії октябристи взяли під свою оборону самих тільки німців. Приводом до цього послужив урядовий законопроект про обмеження чужоземного землевладіння на Правобережній Україні. Як відомо, ще октябристська фракція третьої Думи постановила відкинути цей проект, після чого уряд взяв його назад. Тепер законопроект знову внесено в Думу, причім додано термін „инородці, кои не усвоили руську національність“, а також включено в сферу впливу закону Бесарабію з цього приводу октябристський центральний комітет признав особливе засідання при участі представників од віцецьких колоністів, причім наговорено „кupu слів“ про політичну бла-

Три негайних справи.
Три незвичайно важкі для нашого національного життя питання підняті були одно за одним в останніх №№ „Рад“.
Голос поодиноких осіб, як імпульс національного життя, вимагає од нас трьох організацій: 1) товариство діячів української сцени, 2) діячів української літератури і 3) національної самоосвіти.
І ці вимоги часу, виникаючи з внутрішнього визрівання національного організму, не є примхи і вигадки окремих осіб. Грунт їх лежить в глибині інстинктивних змагань цього організму до національної самоохорони, до збереження цілости свого національного обличчя, своїх національних духовних скарбів. Вони є перший панірь його духовних сил, інтелектуального життя,

Державна Дума.
(Засідання 23 январа).
За председателя—Родзянко.
Дума переходить до обміркування негайних запитань про зловживання під час виборів у четверту Думу.
Першим обмірковують запитання кадетів. Родичев, що мав говорити по цьому запитанню—спізнився. Більшістю голосів приймають постанову, щоб визнати це запитання не негайним, а строчним. Комісія має подати доклад до 29 январа. Такий же строк призначають і для запитання прогресивістів. Переходять до запитання соц-демократів.
Чепіга, піддержуючи негайність,

заявляє, що урядова діяльність під час виборів складається на глум над законом. Уряд виявив, що ідея законности йому органічно одвортна. Законність і влада в Росії—цілком протилежні одно-одному. Беззаконня—це тепер державний спорт, при якому хахаються один перед одним всі урядові агенти, починаючи од міністра і закінчуючи стрижником. (Оплески зліва). До такого цинізма міг дійти тільки такий уряд, який розірвав звязки з живими елементами країни і звязав свою долю із піддонками громадянства. (Оплески лівих). Оратор просить визнати запитання негайним.
Пурішевич. Особи, що вносять запитання, домагаються ревізії. Але ми добре знаємо ціну російських ревізій. Людина, яка зробить злочинство, завжди при ревізії лишається чистою, як ягня (Вигукі зліва: „як от—Курлов“). Російська ревізія скидається на вощий овечий кожушок; як повернеш його до сонця—воші розбачаться. Перевернеш на другий бік, глинеш—а вони вже знову там. Після ревізій крадуть у двічі більше першого. Запитання повинні причинити кумовство й зменшити число урядових лоботрясів, але внесені законопроекти не серйозні. Треба одкидати негайність та строчність цих запитань.
Родичев. Обмеження волі виборів визнають скрізь за беззаконне й неморальне. По актію 3-го юнія вибори робили вперше в третю Думу. Тоді час був військовий, але що робилося 1907 року в запал боротьби, те 1912 року робилося спокійно. До октябристів змінився настрій і урядову піддержку одняли од нього. Іх поділили на козлиць і овець; одних піддержують, других—ні. При виборах забували закон і совість. У російського уряду дві політики: одна офіційна—з гарними словами, друга інтимна—з поганими ділами. Практика виборів показала, що коли напишеш циркуляр, який радить беззаконня, то треба його повернути, а потім запевняти, що його не було. (Оплески лівих). Не таємниця—що по Росії породжувало двох великих виборців: Шаховський та Гурлянд. Треба було провести Замисловського—вирішили сполучити два повіти.
Прийав Гурлянд, подивився—і дві душі по руській куої викреслили. Подивився—і Замисловського вибрали (сміх зліва). Такий депутат—це представник Гурлянда, а не Росії. (Оплески лівих, сміх). Не таємниця також, що ці депутати (показує вправо) призначені по згоді губернаторів та архирєів. Теперішній міністр казав одному із чернігівських депутатів: проти вас я нічого не маю, але архирєй записав вас у список, через те і я проти вас. (Сміх лівих). Коли в четвертій Думі заявляють, що Росія встала, як один, то чи не можна спитати вас: яка Росія послала вас?—Кажуть, „заставимо жінок і дітей наших“—це тільки свідчить про бажання мати пошук за жінок і дітей. При таких виборах гине все: й закон і совість і право. Виборчий закон треба змінити. Не гаїтеся!—бо ніхто не знає, коли надійде страшний час суда історії.

(Сміх зправа) 1870 року слуги Бонапарта теж сміялися, коли ім нагадували про війну з Прусією. (Оплески лівих).

Негайність запитання одкинула. Обмірковують запитання трудовиків. Негайність запитання теж одкинула.

Робить нечергову заяву депутат киявської губ. священник Мітроцький: од духовенства я заявляю, що єднання духовенства для проведення в Думу патріотично-церковних кандидатів — це не злочинство, а совісне додержання громадянського обов'язку. Докори на адресу церковної влади — не справедливі. Утиски ніяких не було, бо не було й порівняння в поглядах вищого та нижчого духовенства. Мова може бути про утиски, а тільки про єднання.

В кінці промови — гомін лівих. Домагається слова для нечергової заяви Коренський. Йому одмовляють. Опозиція протестує проти порушення наказу.

Засідання закривають.

Державна Рада.

Засідання 23 январа.

Предсідатель — Акимов.

В урядовій ложі — міністр юстиції й обер-прокурор найв. синода. Між публікою — багато женщин. Обмірковують доклад комісії законодавчих міркувань по законопроекті про допущення женщин в число присяжних і приватних повірених. Суперечки одбуваються дуже жваво.

Докладчик Шебеко наводить всі доводи неприхильників проекта й робить з цього приводу свої уваги. Вони зазначали, що в російських судах і без того багато адвокатів. На думку д. Шебеко в провінції дуже мало осіб із вищою юридичною освітою. Тут женщины-юристи мали б змогу приносити велику користь і мати гарний вплив на інститут оборони взагалі.

Далі докладчик не згодується з тим, ніби законопроект пропускає женщин на державні посади, повстає проти того, ніби адвокатура не відокремлює природі женщин. Шебеко не визнає за серйозні аргументи супротивників, ніби женщины можуть на суддів впливати своїми чарами.

На думку Шебеко законопроект має на меті елементарні основи справедливості, зовсім не маючи політичного характеру.

Врешті докладчик прохас прийняти думський проект без змін.

Міністр юстиції Шелюганов заважає, що законопроект не можна прийняти вже з технічного боку. По закону присяжні повірені після 10 років практики мають право бути за членів окружного суда, — цього надають женщинам не можна, проте в законопроекті про це не зазначено. Треба було висунути питання, чи чоловік женщины адвоката має право дозволити їй цю діяльність. Далі міністр доводить, що адвокатура женщинам — не по силі, що ця женська адвокатура суперечить правосвідомості, що вона не користна для правосуддя.

Після перерви промовляє Кони,

Зауважуючи міністри, він нагадує, що нерозробленість законопроекта можна надолужити припостанейному обміркуванні. Далі Кони казав уряд боїться за соромливість женщин-адвокатів, але чого-ж він не оборонив чистопольських учительок, од яких вимагали свідчення фізичної невинності!

Танієва доводить, що жіночий розум придатний до юридичної діяльності і що всі уваги, які робили супротивники проекта, — це старі забобони.

Грім зазначає, що якимось ніяково навіть доводить, що двічі по два-чотири. Емансипація женщин — не капріз, а природне бажання вийти із тязького становища.

Суперечки одкладені до другого дня.

По Росії.

— Загальна освіта. Міністерство народної освіти надіслало в раду міністрів мотивовану думку з приводу законодатних міркувань груп членів Державної Думи про введення загальної освіти. Касо визнає, що міністерство народної освіти повинно взяти на себе розроблення законопроекта по цьому питанню. (С. Сл.)

— Справа про напад лене ких робітників в. Прокуророві іркутської судової палати С. П. Німандеру послано телеграфну звістку про те, що згідно по станові ради міністрів, слідство про озброєний напад ленських робітників на військ повинніється.

Як відомо, це слідство, спочатку припинене за відсутності змісту злочинства, було вдруге розпочато з наказу міністра юстиції. (С. Сл.)

— Шахська школа в Сибірі. При головному управлінні землеустроєвства тр. Н. П. Ігнат'єва почалися наради членів Д. Думи та Д. Ради від сибірських губерній і представників сибірських громад усього коло 80 душ, з приводу питання про вищу сільсько-господарську школу в Сибірі.

Принципально проти такої школи в Сибірі ніхто нічого не має, але питання про місце для цієї школи викликало жваві дебати. Виявилось, нарешті, що найбільші шанси мають гроди Томськ та Барнаул. Остаточне до питання буде вирішено на наступному засіданні. (Г. М.)

— На Далекому Сході. Благовіщенський газети пишуть, що чутки про можливість гострих конфліктів на Далекому Сході дуже турбують китайське населення міста Благовіщенська. Китайці бояться відновлення в Благовіщенську подій 1900 року, під час яких загинуло дуже багато мирних китайців. Переляк китайського населення міста ледве не скінчився масовою втечею китайських робітників, що зарплатувало де яким підприємствам серйозними наслідками. Адміністрації одного з промислових підприємств треба було покласти багато праці, щоб переконати китайців в безпідставності таких чутків і запевнити, що хазяїні підприємств вживуть всіх заходів до того, щоб, коли цього вимагатимуть

події, їх було одправлено на Сахалін.

— «Студенческіе Годы». В перших числах феврала почне виходити в Петербурзі загально-студенческіи двотижневий журнал «Студенческіе Годы». Головні одділь цього журналу будуть такі: загально-культурний, економічно-професійний і одділь інформації академічного життя, як російського, так і закордонного. Журнал буде освітлювати настрої сучасного студентства і по-зможі оглядати питання економічного життя, проводючи в життя ідеї економічної самодіяльності і організованої самопомогі студентства. (День.)

— Податок на нежонатих. 16 январа на Нижегородському губернському земському зібранні гласний Шадрін підняв питання про податок на нежонатих в Нижегородській губернії. Як по відомляє «Русск Слово», гласний Шадрін радить цей податок оддавати земським приютам на содержанию підкинутих дітей.

— Нежонатих треба перерахувати, — каже гласний, — і накласти на них податок. Кожний нежонатий, що має од 20 до 25 років, нехай платить по 10 карб. що-року; од 30 до 40 років він платить вже вдвоє.

— Заборона славянських банкетів. Зважаючи на неспочуваюче відношення урядових сфер до агітації, піднятої в Петербурзі де-якими славянськими діями, з цього часу на завше заборонено улаштувати славянські банкети. Перший крок в цьому напрямкові було зроблено 20-го январа: призначений на цей день банкет було заборонено.

— Відома співачка А. Д. Вальцева давно вже слабувала на малокров'є, отже останніми часами здоров'я її значно погіршало. Зважаючи на це, чоловік її, одставний полковник гвардейської кавалерії В. В. Біскупський запросив до хворої відомого петербурзького хірурга проф. Амберлінга. Проф. Амберлінг рішив зробити хворій рідку операцію переливання крові. Чоловік Вальцевої висловив бажання, щоб кров для хворої було взято з його артерії.

Операція тяглася півтори години. Взято коло шлякани крові. Кров передналася безпосередньо з артерії в вену Чоловік Вальцевої почуває себе досить гарно. (Р. Сл.)

— Мусульманське життя. Кримські мусульмани організують товариство на паях для видання своєї газети на російській мові.

Мета газети — обороняти кримських мусульман від нападів з боку деякої частини преси. (Р. Мол.)

По Україні.

У Києві.

— Київське громадське зібрання «Родина». У суботу 26 січня в зібранні чергова танцювальна вечірка.

27-го январа (в неділю) одбудеться оригінальний стильний вечір, який упорядковує художньо-етнографічна комісія по такій програмі:

Великий концертний відділ, в якому взимуть участь: д-ки Адакшліш-Немоловська, Добровольська, Жорникова і д-д. Ізлев, Карлашов; камерна музика, Ліпник, Малішев, *, Свіридова, Тихальський. **.

Хор «селян Барішпольців». Вони ж виконують національні українські танці. Два коштовних призи за країні українські стилі жіночі вбрання. В стильно-декорованих кіосках продаватимуться кустарні вироби.

Танці до 3 годин ночі. Вхід для учн. і членів 50 коп., сторонніх 1 руб.

1-го феврала загальні збори членів зібрання, які будуть вважатися дійсними при всякому числі членів, що прибудуть на зібрання (повторні збори на підставі § 42 клубного статуту).

Чергові питання: 1) Балотіровка нових членів 2) Розгляд обрахунку на біжучий 1912—1913 рік. 3) Вибори кандидатів до ради старшин і до ревизійної комісії. 4) Біжучі справи.

Початок рівно в 8 1/2 год. веч. — Штрафи на газети. Редактора часопису «Маяк», З Шевченка оштрафовано на 200 карб., або на два місяці арешту за статтю «Амністія політичним», надруковану в ч 3 цього часопису.

«Кієвську Мисль» оштрафовано на 150 карб. за статтю «Повзак в Почаєв», надруковану в газеті 21 янв. Заміна штраф арештом редакторів на 1 1/2 міс.

Штиглицевик «Спутник Чиновника» оштрафовано на 100 карб.

— До виборів в Державну Думу по К-Київ. Як відомо, депутат Держ. Думи С. О. Іванов і присяжні повір. Д. К. Григор'євич-Барський подали скаргу слідчому 16 участ., в якій обвинувачують буючого київського губернатора А. Ф. Гірса, поліціймейстера полк. А. А. Скалона і всіх учаскових приставів гор. Києва в неправливостях при виборах. На скаргу слідчий відповів, що на його думку ст. 328, по якій засуджена скарга, має на увазі чисто механічні перешкоди брати участь у виборах, а чинки адміністрації в службових провинках і тому підлягають по ст. 326 Улож. о наказ. розгляду в сенаті. Зважаючи на це, слідчий одмовився робити слідство в цій справі.

— Скарга городського голови. Як відомо, київський городський голова скаржився в сенат на п. київського губернатора А. Ф. Гірса за те, що той звелів одібрати од города адресний стіл і передати в завідування адміністрації. Сьогодні в Києві одержано відповідь сената, в якій скарга городського голови залишена без наслідків.

— 4-та передвижна виставка художників киян. 27 январа в залах педагогічного музею одкривається 4-та передвижна виставка картин художників киян.

— День «Білої к-ітки». Київське товариство боротьби з сухотами звернулося до п. начальника краю з проханням про дозвіл урядити в Києві і на Київщині 20 апріля день «Білої квітки» на користь слабих туберкульозом.

— Анкет про народну освіту. Київ-

ська земська управа вирішила зробити анкету про становище справи початкової народної освіти на Київщині. Управа розіслала в усі земські міністерські і церковні школи спеціальні опросні листи, які охоплюють всякі галузі народної освіти. Відповіді на усі питання буде надруковано в «Обзорі» начальнаго народного образования в кієвській губ. к 1 январю 1913 года.

— Чутки про амністію. Гурток гласних киявської думи має намір зняти питання про те, щоб міська дума в зв'язку з 300-літнім ювілеєм розпочала клопотати перед урядом про амністію.

— Перевірка поліції. Виконавчий обовязки чернігівського віце-губернатора Т. А. Рафальський позавторіт прийав в Слободку, де робив ревизию длопроизводства поліції.

— В фабричній инспекції. Міністр торговлі і промислу призначив фабричним инспектором Київщини ємцева. — Серед адвокатів. В загальне зібрання одділь киявського окружного суду вноситься дисциплінарна справа про помішника присяжного повіреного Кравченка. Про діяльність його секретарем «Київського спортивного товариства» губернатор повідомив председателю окружного суду. Клуб цей за азартну гру закрито адміністрацією.

— Протест адвокатів. Протест адвокатів, про який у нас вчора сповіщалося, зробив негативне враження на членів суду. В суді ходять чутки про можливість скасування консультації присяжних повірених. З цєю метою суд може вдатись в міністерство юстиції з проханням змінити наказ про заснування киявської консультації.

— Київська виставка. Виявляється, що де-які одділь техніки і промисловості, або зовсім не будуть експоновані на киявській виставці або будуть дуже незначні. Досі не організовано секції винокуріння, яке дуже розповсюджене в нашому краю.

— Київський телефон. В кінці цього року усі почтові операції киявського почтамта будуть перенесені з старого головного корпусу у новий 4-х поверховий флігель, будування якого буде тоді закінчено. В марті місяці будучого року усі старі апарати у абонентів будуть замінені новими. Теперішні апарати буде відано земству чи продано з торгів. Нова станція буде обслуговувати 20,000 номерів.

— Призначення К. С. Немешаєва. Бувшого начальника південно-зах. зал. дор. члена Державної Ради, К. С. Немешаєва, призначено председателем комісії по будівлі бібліотеки Академії Наук.

— Гігієнічна виставка у Петербурзі. Міністерство доріг запропонувало упорядковано південно-зах. зал. дор. виставити такі експонати на гігієнічній виставці у Петербурзі: 1) лікарсько-санітарні справи на залізничних дорогах; 2) перша допомога; 3) лікарні, санаторії; 4) боротьба з пошестями; 5) шкільна гігієна; 6) вигляд вагонів в середині; 7) інвалідність залізничних служаків.

— Визволення. Вчора випущено з Лукьянівської тюрми І. Бартошевича, який одсидів 3 місяці по постанові п. київського губернатора. Його було арештовано за те, що в його квартирі

Що зроблено для науки на Галицькій Україні в минулому році.

1.

Коли говоримо про рідну українську науку в Галичині, то передовсім маємо на увазі Наукове Товариство імені Шевченка, бо сливе виключно в йому зосереджувалася наша наукова робота на Закардонній Україні. По за ним появилася тільки спорадичні наукові видання та розвідки нашою мовою.

Тому й починаємо свій огляд найсамперед од цієї нашої Академії Наук.

В минулому році наукова продукція Товариства мала такі наслідки: 6 томів «Записок», наукового органу Товариства, а цілим рядом розвідок, переважно по історії і історії літератури. Далі, два томи «Етнографічного Збірника (властиво 4 томи: один подвійний: XXXI—XXXII і т. XXXIII, вип. 1 і 2-й і один том «Збірника філологічної секції», (т. XIV-й) один том «Студій з поля суспільних наук і статистики», (т. III-й) один том «Збірника математично-природописно-лікарської секції» (том XV-й), один том «Пам'яток українсько-руської мови і літератури» і один том «Матеріалів до української етнології» (т. XIV-й).

Розгляньмо ж тепер коротенько, що міститься в цих томах.

Отже по історії України можемо зазначити ось які розвідки: основну, докладно розроблену студію Василя Гурасевича про один із більших конфліктів між Московщиною і Польщею за Україну, конфлікт що трагічно скінчився дуже для Москви злячю під Чудновом (Житомирського пов.) головним чином через Ю. Хмельницького, котрий перемінив фронт і порозумівся з поляками («Чуднівська кампанія 1660 р.», записки, т. CX—CXII), багату цінним архивним матеріалом, хоч з методологічного боку трохи слабу, працю молодого дослідника Федора Сібитого спочатку це позаторик і присвячену життю й діяльності славетного львівського брацтва, під заголовком: «Студії над організацією львівського Староділля від кінця XVI до пол. XVII ст.» (Записки, т. CVIII і CXI); «До історії Генеральної Військової Канцелярії» маємо роботу д-ра Івана Джиджори, важну для пізнання адміністративного устрою Гетьманщини, одною з най-

важніших центральних інституцій котрої була оця Канцелярія (ibid. т. CVII); сюди ж належить віднести й критичні замітки «З історії устрою Гетьманщини» д. М. Васильєва» (ibid. т. CVIII, з приводу праці д. М. Слабченка про «Український полк під адміністративним оглядом»).

Розвідка д-ки Меланії Бордюк переносить нас знову до Галичини, знайомлячи з життям галицько-українського духовенства в XVIII віці («З життя українського духовенства львівської епархії в другій половині XVIII в.», «Записки», т. т. CIX і CX). Про «Нові праці по історії Галичини 2-го пол. XVII в.» (1772—1790 рр.) інформує нас в CVIII томі д. Іван Кривчик, котрому належить також оригінальна розвідка про один цікавий епізод з суспільного життя Галичини першої половини XIX віку («Баталіон руських гірських стрільців» 1848—1850 р.» «Записки», т. CVII).

Новішої історії галицько-українського громадянства торкається стаття д-ки Евстахії Тимішевської, присвячена відносинам між Зубрицьким і Погодиним («Погодин і Зубрицький», «Записки», т. CX).

До історії новіших часів російсько-українського громадянства дуже цікавий матеріал дає стаття покойного М. Васильєва «Причинок до історії українського руху в Росії» (т. CVIII), в котрій знаходимо програму укр. соціалістів-федералістів драгоманівського напрямку в 80 рр. у Петербурзі.

По середині між чисто історичними і історично-літературними працями треба поставити розвідки й матеріали взагалі по культурній історії.

Це здебільшого роботи знову на галицькій темі, як от розвідка д. М. Тершаковича, про нахлад «Русалки Дністрової» (т. CVIII); сюди ж треба віднести й статтю д. Михайла Возняка.

«До історії української наукової і просвітньої організації в Галичині 1848 р.» (т. CX), в котрій цікавий матеріал знаходимо до історії відомого галицького «Собора руських учених», в другій статті, під заг. «З зарання української преси в Галичині» (т. CXI), той самий

*) Цю працю аквілі з давнішого своєю роботою на тему тодішньої організації української суспільності в Галичині видав д. Кревельський і окремою книжкою під назв. «Руська самооборона на галицько-угорський пограниччю 1848—1849 р.» (Львів 1912, ст. 83).

автор знайомить нас з заходами галицьких українців в тім же 1848 році коло видавання часопису (т. CXI).

Тут же треба згадати, що й иншу статтю д. М. Возняка «З редакційних кулік віденського Вістника та Зорі Галицької» (т. CVII), в котрій подає він, як сам каже, жмуток фактів до історії укр. преси в Австрії в 50 рр., друкуючи не поміщені редакціями загдами часописів статті.

По історії літератури поперед усього треба згадати про статтю д. Юліана Романчука «Критичні замітки до тексту поезій Шевченка» (Записки т. т. CXI і CXII). Д. Романчук давно цікавився текстом «Кобзаря», бо й сам клопотався коло його видання. Торик вийшло друге видання творів Шевченка у двох томах під редакцією д. Романчука (в «Руській Письменності», яку видає т-во «Просвіта», див. том V, випуск 1 і 2. Це видання значно не раз ригніється від видання пок. Доманицького, не кажучи вже про видання Франкова (в «Укр. бібліотеці», вид. Наук. Т-ва ім. Ш.). В своїй статті д. Романчук розглядає що-значні відмінні свого тексту від їх видань і старється у справедливості свої варіанти. Друга стаття — не один з Ніжинців» проф. Мих. Грушевського. Мова про Івана Затиркевича, одного з молодших і менших представників ніжинської школи, котра дала цілий ряд письменників (Гоголь, Гребінка, Кукольник, Чужбинський та інші). Спершу подає проф. Грушевський коротенькі біографічні дані, а далі публікує скільки незвісних творів Затиркевича (українських і російських).

Стаття д. Возняка з нових часів переносить нас на пару століть пізніше, до старої віршованої літератури. Автор пробує встановити хронологію пісень «Боголасника», користуючись переважно тими новими даними, які дає інтересний рукописний «Співаник» середини XVIII в., що колись належав о. І. Пашковському (тепер в архиві бібліотеки Наук. Т-ва ім. Ш.). Із цього то Співаника д. Возняк публікує численні зразки віршової творчості самого Пашковського (вірші духовні і кілька «свіцьких пісень»). Матеріал для історика нашого письменства дуже цікавий. (Див. М. Возняк «З культурно-життя України XVII—XIII в.», «Записки», т. т. CVIII і CXI).

Отже усі більші статті по літера-

турі в «Записках», коли не рахувати скількох дрібних заміток, на котрих нема чого спинятися, — не багато, як бачимо, але за те історії літератури присвячені крім них ще два томи окремих видань товариства. Так проф. Вол. Перетч опубликував у «Пам'ятках» вірші славновісного Климента Зиновієва з своєю широкою передмовою (ст. LIІ передмови—228 віршів), чим зробив велику прислугу не тільки історикові української літератури, а й історикові взагалі, бо ці вірші дають багатий матеріал для характеристикі побуту XVIII в.

А знов у «Збірнику філол. секції» вийшли «Писання Маркіана Шашкевича» (ст. XXIV—294), ювілейне видання під редакцією д. М. Возняка. Мало знов видати це в 1911 році, але що редактор хотів зробити його як найповнішим, — а все у когось знаходилося якось матеріали, то видання спінзалося й вийшло геть-геть пізніше, хоч редактор таки не одсугув своїм ціл, бо не міг роздобути Шашкевичевого переказу «Слова о полку Игоревім». По за тим видання д. Возняка приносить скільки незваних новин, з котрих найважливіші для нас дві поезії: «Облога Хмельницьким Львова» і «Про Налвайка».

Всі твори Шашкевича перевірив д. Возняк по «автографам», а видаючи зад-ражав їх оригінальний правопис. Розуміється на більшість писань Шашкевича треба дивитися передовсім як на документи культури, бо він же був одним із піонерів відродження Галицької України. Так на справу дивився й сам редактор, тому й не минав найменшої дрібнички, яка вийшла з під пера Шашкевичевого, оскільки зміг її десь видобути. Треба сподіватися, що видання д. Возняка причиниться до відшукування й опублікування нових досі ще невідомих писань прбродителя Галицької України.

Крім цього треба відмітити ще нове видання VI-го тому творів Степана Руданського (т. VI, вид. 2-е), в котрім уміщено переказ першої часті Іліади («Омирова Ільїоніада»).

Переходимо до етнографії. Почнемо з «Етнографічного збірника».

Тут, як звичайно, знаходимо прецікавий для дослідника народної творчості, народних вірувань, забобонів і взагалі життя матеріал. І фольклорист і етнолог знайдуть

тут для себе цілі скарби

В т. 31—32-ім надрукував др. Іларіон Сєвчинський «Похоронні голосіння», (ст. 1—129) а д. Вол. Гнатюк «Похоронні звичаї й обряди» (ст. 203—424). Матеріал зібрано з цілої України. Крім цього тут же подав др. Зенон Кузеля широкий «Огляд студій і бібліографію» похоронних звичаїв й обрядів (ст. 133—202).

В т. XXIII, розбитим на два осібні випуски, кожний завбільшки в том, подав В. Гнатюк «Знадоба до української демонології».

В першій випуску маємо такі відділи:

Чорти, страхи, всякі духи, русалки, смерть, хороби та инш., в другім: мерці, втоплені, вшальники, опіри, вовкулаки, відьми, знахарі, закопані скарби.

Матеріал прецікавий не тільки для ученого, але й для артиста, письменника й маляра. Як предметом до тому подав д. Гнатюк статтю «Останки перед християнського» релігійного світогляду наших предків», де совісно зібрав і зіставив відповідний матеріал, на жаль не давши критичного аналізу його.

Розуміється в релігійних віруваннях нашого народу багато різномаслового матеріалу, багато позичок від інших народів, позичок з різного часу. Тим часом стаття трактує справу так немов би призабрали факти характеризують оригінальну, суцільну поганську релігію нашого народу перед охрещенням. Але багато вірувань прийшло вже після охрещення і то завдяки йому, як напр., занесене з греко-славянської книжності.

В матеріалах до етнології маємо другу частину «Мелодій укр. дум» записаних д. Філаретом Колессою. Цей том властиво належить ще до наукового добутку 1911 р., бо за р. 1912 незабаром має вийти том XV «Матеріалів», присвячений головню «Народному календарю» (збірник Доманицького з Волині, А. Омишчука з Гуцульщини).

В «Записках» цього року закінчив др. Іван Франко свої «Студії над українськими народними піснями» (т. т. 110, 111 і 112), котрі видає й окремою книжкою. Негативна сторона цих «Студій» — певна припадковість історичного коментаря. Автор трохи перборщує в цитованні різних істо-

на Прорізаній вулиці відбувалось прилюдне зібрання. Сьогодні буде випущено студента Стржембожа, якого було арештовано на тім же зібранні.

Возвратні євреї. При провірці магазину Горенштейна і Маліна, на Олександрівській площі, заарештовано в першому 10, а в другому 7 прикащиків—безправних євреїв.

Вісті з краю.

По земствах.

Земські капітали. За другу половину 1912 року у каніське казначейство, в депозити земської управи, надійшли такі суми грошей: на натуральну дорожню повинність 9.634 карб. 51 коп., на оборотний капітал сільсько-господарських складів машин—20.440 карб. 48 коп., на земський збір—204.844 карб. 42 коп. та в капітал по поліпшенню пожежних справ у селах—2.355 карб. 61 коп.

Нові школи. В осені 1913 року земська комісія в земській управи ухвалила одкрити 22 комплекти нових народних шкіл.

Каса дрібного кредиту. Харківська губернска земська каса дрібного кредиту в 1912 році мала чистого прибутку 54 тисячі карб., загальний прибуток був 197.605 карб. Загальний оборот каси був 23 мільйони карб. Видано позик кредитовим товариствам 2.984.000 карб. Прийнято під заклад зерна 1.034.790 пуд., видано під нього позик 647.684 карб. Баланс каси на 1-ше январа 1913 р. більш 3 мільйонів карб. Каса за позичені на рік гроші брала 6—7 проц.

Справа союзників.

Молєбінє. В Одесі союз руського народу одслужив молєбінє з приводу закриття градоначальником двох баптистських молитвенних домів. Градоначальникові заспівали моголітїя.

Циканів союзник. В правління харківського університету надійшло прохання лідера харківських союзників І. М. Вича Лубенського—председателя харківського з'їзду мирових судів, гласного городської думи та повітового земства. Лубенський прохав, щоб його зарахували в число вільних слухачів юридичного факультету. Прохання його задовольнили. Цікаво, що Вич-Лубенський ще недавно в своїх передвиборчих промовах „грозив“ університет, як розсадник революції.

Через союзників. В Херсоні вибори гласних в городську думу закінчилися скандалом. На двох виборчих зборах виврали тільки 12 гласних, замість 44. Ніхто з порядних людей не хотів виставляти свої кандидатури, бо на виборах панували союзники. Становище городського управління критичне. Гадають, що гласних призначить адміністрація.

По судах.

Центральне повелічення. В Камінь-Подільську в окружному суді розібрали діло лікаря Павлушкова та Йосипа Цера за неправдиве посвідчення підчас розгляду в суді діла княгині Урусової та Е. Юкіша. Обоє засудили до арештантських рот: Цера на чотири роки, а Павлушкова на рік. Суд постановив прохати про помилування засуджених.

За шахрайство. У Харкові одіано під суд за шахрайство члена правління банку общества прикащиків, Мечава, який був завідувачим відділом по страхуванню вигршних білетів.

Всякі звістки.

Вечірні навчання. Завідуючий Трактомирівською земською школою, каніського повіту, клопочеться про заведення при школі вечірніх навчань дорослих.

Склад бомб. На Харківщині в дачній місцевості Люботин, коло залізничної станції, викрито склад бомб, які переховував селянин Фисак на дахові своєї хати. Селянина заарештували.

Пошесті тифу. В селі Червленому, лебединського повіту, люту пошесті сипного тифу; ця пошесті перейшла і в лебединську земську лікарню, де ослабли лікарка, фершал, акушерка та дві сиділки.

Крах. У Харкові обанкротився власник гуральні Жуков. Од цього постраждали фірма, місцеві банки та заводи, що виробляли для гуральні пляшки.

Скандал. На єврейській благодотвірній вечірці в Єлисаветі пан Пшежецький написав записку дамі—С. Гольденберг, яка сиділа за столом і пила шампанське. В цій записці він заявляє, що він бачив, як С. Гольденберг взяла з каси гроші і сховала їх за корсаж Пшежецький просить, щоб вона повернула гроші назад в касу. Після цього вона подала на Пшежецького в суд. Городський суддя Пшежецького виправдав.

Скопича. У Змієві незабаром будуть суаять секту скопичів. Між підсудними єсть жінка, яка мала 12 душ дітей, з них 8 душ померло, а четверо живе й тепер.

Галичина.

(Од власних кореспондентів.)

Популярний літературний часопис „Воє Слово“ почне виходити на ново у Львові з початку місяця лютого. Видання його ухвалено відновити на останній „Народній з'їзді“ національно-демократичної партії. Часопис призначається для найширших кругів, особливо же для тих малосвідомих елементів, що через брак власного дешевого видавництва беруться за чужі з великою шкодою для національного освідомлення. „Воє Слово“ коштуватиме 1 кор. 50 сот. місячно. Адреса: Львів, ул. Коперника ч. 22. (Др. Пшежецький, ред. „Воє Слово“.)

Наслідки з'їзду на переговорах українських послів з правительством виявляються гострими виступами українських послів в парламенті. Др. К. Левницький висі інтерєляцію до правительства про відносини у львівській університеті. Коли явився міністер гр. Штірк в парламенті, радикальні послы привітали його окриками: Ганьба. Геть з Штірком!

Українці в Угорщині.

(Од власних кореспондентів.)

Угро-український сенс атаків приносить ще кращі овочі як букваринський конституція“ (проф. С. Бернація і проф. Ст. Старжинського). Ця стаття може бути корисна для російських українців, котрі про Австрію мають надто поверхове поняття.

В „Записках“ треба одмітити реферат д-ра З. Бузакі про українську еміграцію з Австрії до Америки під заг. „Причини до студій над нашою еміграцією“ (т. XVII).

Огляд роботи Наукового Т-ва закінчує згадку про розвідки його в області наук природних XV-й том „Збірника матем.-природ.-лік. секції“ містить кілька дуже спеціальних праць по математиці, хімії й фізиці д-ра В. Калічука, Вол. Кучера й Миколи Чойковського. З них найцікавішою для широкого публіки буде хіба розвідка Кучера, Динаміка електрону. Решта—доступні й інтересні самим спеціалістам.

Так переглянувши ми ще найважніше з річного добутку Наукового Товариства. Додамо, що кожна з вичислених вище праць вийшла й окремо, так що хто охочий може дістати її у відбиті.

Перевірді тепер до огляду наукової праці по-за Науковим Товариством.

II.

Отже по за Науковим Товариством мало що можна одмітити.

Найважливіми дісно науковими виданнями є тільки згадана давніша великоцінна збірка Вячеслава Липинського „Z dziejow Ukrai ny“, що вийшла торік по польське в Кракові, але й теми, й духом, й автором своїм належить до української історіографії.

В області етнографії треба згадати велику збірку українського фольклорного матеріалу до характеристик пологового життя, впорядковану В. Гнатюком. Ця збірка під назвою „Das Geschlechtsleben der ukrainischen Bauernvolkes in Osterr.-Ungarn. Folkloristische Erhebung von Volodymyr Hnatjuk“ вийшла торік у Лейпцигу як 5-й том звісної серії д-ра Фридриха Крауса „Beiw-rke zum studium der Anthropolytheia“.

Це величезний том коло 500 стор. друку in. 4-о (XX+464). Спочатку іде передмова д. Гнатюка, а далі з уст народу матеріал з рівнобіжним німецьким перекладом.

З огляду на характер оповідань книжка доступна тільки для студуючих, бо в продаж не поступала. В по-

ській. Ось угро-українські „превелебні“ панотції ніяк не можуть і досі погодитися з думкою, щоб єпископом для всіх гр.-кат. вірних в Сполучених Державах мав встатися в Галуциани Сотер Ортинський, бо вони раді б, щоб єпископська мітра спочила на голові одного з угро-українських автохтонів. І ось пішла кампанія проти нього в мадлярській пресі, де йому закидається не менше ні більше—тільки московіфіцтво. Тепер угро-українські кандидати на єпископський престол пішли по описку до римо-католицьких біскупів і ось угорські єпископи на останній своїй конференції заняли-ся—як доносить „Buda esti Hirlar“—справою окремого єпископа для угро-українських американських поселенців та рішили просити поклянену власть, щоб вона виняла американських русинів з під церковної власті Ортинського та іменувала для них єпископа з Угорщини, „Budapesti Hirlar“ і від себе направила на єп. Ортинського, закидаючи йому, що своєю українською пропагандою спричиняється до православної пропаганди.

Од українського художньо-архітектурного гуртка в Харкові.

(Конкурс на проект-ескиз надірбка М. Лисенки.)

Український художньо-архітектурний відділ „Харківського літературно-художественного кружка“, бажаючи вшанувати пам'ять небіжчика Миколи Виталевича Лисенки—славного українського композитора та музики, зробіть постанову ужити всіх можливих заходів, щоб допомогти прихильникам таланту небіжчика, які збираються становити йому надгробок і щоб забезпечити відповідну художність вирішив оголошити конкурс, видатки по улагодженню якого відділ бере на себе.

Таким чином український художньо-архітектурний відділ оголошує конкурс на проект—ескиз надгробка на могилі М. В. Лисенки на Байковому кладовищі у місті Києві.

Надгробок має бути в українському стилі. Стиль цей відділ вважає цілком відповідним на згадку про людину, котра свій талант і все життя віддала до послуг рідної штуки.

Умови конкурсу та :

1) В залежності од місця надгробка склеп повинен мати вхід із східного боку, має бути вирахований на одну труну (склепу ще не збудовано).

2) Пам'ятник мусить бути в українському стилі, простий і без химерних оздоблень. Бажані матеріали—каміння і метали. Спосіб виконання проєктів—на волю д.д. конкурентів. Пам'ятник з поколом, фундаментом, склепом та всіми працями повинен обійтись 5.000 карб. Як форма, так і вибір матеріалів повинні забезпечити міцність пам'ятника.

3) Треба доставити ескізний проект: план, три фасади і розріз в 1/2 натуральної величини (бажано, щоб подавали перспективний аразок).

Проект можна подати у вигляді гіпсової моделі в тому ж масштабі. До проєкта треба додавати обрахунки.

4) Проекти або моделі треба подати в помешкання харківського літературно-художнього гуртка, Польський дм, вулиця Гоголя, № 4, до 3 годин дня, 31 марта 1913 року. Почтові посылки адресувати по тій же адресі на ім'я секретаря журі М. А. Беркоса. Інгородні на протязі 4-х днів повинні доставити пошту квантію, яка посвідчить, що проєкт вислано не пізніше умовленого строку. Проекти, що надійдуть через 7 днів після строку, розглядати не будуть.

5) В конкурс можуть брати участь як ті особи, що живуть в Росії, так і за кордоном.

6) За кращі проєкти буде видано три премії: I—100 карб., II—75 карб., III—50 карб. Крім того одділ лишає за собою право купити любий з доставлених і неперемірваних проєктів по ціні третьої премії—50 карб.

7) Преміровани проєкти переходять у власність українського художньо-архітектурного одділу харківського літературно-художнього гуртка.

8) Непереміровани проєкти автори повинні забрати до 1 мая 1913 року; після цього строку не взяті проєкти лішаються власністю укр. худ.-арх. одділа.

9) До і після присудження премій проєкти будуть виставлені в помешканні харківського літературно-художнього гуртка.

10) Українському художньо-архітектурному одділові належить право друкувати знімки з усіх конкурсних проєктів.

11) Комісія суддів складається з боку семі та старих товаришів М. В. Лисенки уповномочено дві особи, а з боку українського художньо-архітектурного одділу художники: С. І. Васильківський, М. А. Беркос, Н. М. Уваров, інженер А. М. Варяніцин, директор київського городського музею М. Ф. Біляшевський та арх.-худ. В. В. Велічко.

План могили М. Лисенки та умови конкурсу можна добути в секретаря укр. відділу А. М. Варяніцина (Харків, ул. Гоголя, № 4).

За кордоном.

Євденна війна.

Англіські суфразжисти оповістили, очевидно, священику віну. Крім усіх тих винників, що вони зробили 14 январа, вони почали вживати знов старих методів: біли вигах урядових інституцій, бігати в крамницях і банках. Таким чином, наприклад, вони розбили дві величезні шибки в будинку Гамбург-Американської лінії. Потім почали вилвати в почтові ящики сірчану кислоту і т. инш. І посували цим багато листів. Суфразжисти готують крім цього ще нові „виступи“.

Настрій в Румунії.

Після мадуларського перевороту в Румунії помітно збільшилася війовничий настрої. На другий же день після константинопольських поій, в Бухаресті під предіаствельством короля Карла і в присутності наслідника одбулось засідання ради міністрів, присвячене справі про переговори з Болгарією. На цм засіданні винесено таку постанову: „Всі міністри прийшли до однодушної

згоди, якої треба придержуватись, щоб переговори з Болгарією могли прийти до бажаних наслідків“.

Після цього засідання переказували з слів міністрів Філіпеска, Маргіомаана і Кантакузеску, що вони готові були подати в одставку, в тому разі, як би нарада не винесла постанови, що вимагає рішучих заходів проти Болгарії. Вся преса, не виключаючи й лівої, ліберальної, загворила про те, що „на цей раз“ Румунії треба енергійно добиватись того, щоб було прийнято на увагу II права і II вимоги. Знов були пішли зібрання і мітінги. Всі резолюції патетичні і осуджують апатію уряду, погрожують позбавити його довіри, коли уряд не вживе рішучих заходів проти Болгарії і т. д.

Скрізь їде підпіска на національний флот і на військові потреби.

Монгольське військо.

З Урги повідомляють, що нове монгольське військо, що тільки що укомплектовується, перебуває тепер в дуже лихому становищі.

Солдати-монголи напівголоді і некаурна видає їм на харч дуже мало; і некаурна казарми нерісприособлені і солдати терплять від холоду, бо в казармах буває до семи градусів морозу, а теплої одежі немає. Багато військових коней позлакло з голоду. Таке важке матеріальне становище монголів пояснюється тим, що самі монголи діявають на військову справу, як на діло недостойне будистів. Крім того, військовий міністр Далай-Ван—людина зовсім неосвічена і невідома в військових справах.

Останні вісті.

(Телеграми П. Т. А. та власні.)

Законпроєкт про женщин адвокатів. ПЕТЕРБУРГ, 24. Сьогодні Державна Рада більшістю всього 18 голосів одкинула законпроєкт про женщин-адвокатів. (Власн. кр.)

Крадіж лічівця.

СМІЛА, 24. Як у нас повідомлялось, цими днями в Смілі було украдено лічівцю Савченкову. Тепер знов украдено друку, 13-літню дівчину Ломову. Гадають, що її вкрадено також в дім роспуєти. Поліція ніяких заходів не вживає. (Власн. кр.)

Розвито дорож.

БАХМАЧ, 24. На проєктуру коплі Одеса—Бахмач розмити залізнодорожну колію. Другі сутки руху поїздів нема. (Власн. кр.)

Всякі звістки.

ГААГА, 24. Уряд вніс в палату законпроєкт про перегляд конституції. Загальне виборче право одніається і надається виборче право тільки батькам та старшим родинам.

ПЕТЕРБУРГ, 24. Загальноросійський біржовий з'їзд визнає необхідним надати скінчившим комерційні школи права поступати в університети.

По чуткам з Харбина, неминучі російсько-китайські непорозуміння. В Харбині а також і в Забайкаллі припиняються комерційні умови.

КАТЕРИНОСЛАВ, 24. Студенти гірничого інституту па телеграфу звернулись до Родзянка за проханням вплинути на події в інституті і скоріше покласти кінець забастовці.

Економічні забастовки на петер-

лствів Куліша і Лисенки *).

Інтересними брошюрами д-ра В. Охримовича з новішої статистики Галичини (Русини-Латинники, Львів, 1912, ст. 25 і „Фактичний білявий страти Русинів в демографічній фінансї Галичини за десятиліття 1900—1910, Львів, 1912, ст. 55, ч. 40 сот.) жому, властиво, закінчити свій перегляд здобутків нашої науки в Галичині. Можна правда ще згадати пару богословських праць, як напр., о. Ф. Щепколича, Буддаїзм (Станіславів, 1912, ст. 362, ч. 4 кор.) і А. Стельмаха, Теїстичний світогляд а наш часи. Частина перша (Львів, 1912, ст. 98), але з наукою вони не мають і не хотять мати нічого спільного. Це церковна публіцистика, не більше. Розкритикалізовані сьогочасні „отці“ в Галичині не мають, видко, нічого кращого до роботи, як вилити своє красномовство з приводу далеких і нецікавих для нашого церковного життя тем. Пишуть коміляції з „розвідок“ клерикальних „учених“ про Будду, а про історію рідної церкви то що їм і гадки нема.

Наприкінці зазначу ще скільки перекладів. Миколи Залізняка: Крєса, Умовий рух в другій половині XIX століття (ст. 147). Кулішур, Наука про народне господарство. Книга перша (вид. т-ва „Просвіта“, Львів, 1912, ст. 133, ч. 1 кор.) і розділу з книги Польде, Очерки руського государственного права, присвяченого Україні. („Автономія України з історичного погляду“, Л. 1912, ст. 53, ч. 30 сот.). Крім цього війшов ряд досить добрих підручників, але про них не місце тут згадувати.

Такий то підсумок літературно-наукової праці наших галицьких земляк. Як на терит-рію завбільшки з дві російські губернії він досить значний і може імпонувати навіть „сусідній словесноурній“, не тільки своїм російсько-українській поєсетрі.

От що значить сяка така національна воля.

В. Дорошенко.

ричних книжок, так що його „Студії“ замість дослідів, аналізу часто густо мають характер піби sui generis історичної хрестоматії, складеної з певного погляду.

Син д-ра Франка, Андрій Франко дав біографію галицького етнографіа—українця Лькевича („Григорій Лькевич як етнограф“, т.т. 109—111). В додатку до статі опублікував з рукопису Лькевичачоу збірку проповідок, але поробив багато змін, та пару його писань на етнографічні теми в старих виданнях, що було на нашу думку вже зайвим, бо треба було схарактеризувати етнографічні погляди Лькевича в самій розвідці замість того, щоб передрукувати in extenso цілу статтю.

Праця д-ра Володимира Охримовича „Українсько-руські приповідки і юридично пояснені“ (Студії, т. III) переводить нас з поля етнографії в область наук суспільних.

Автор повбрав із збірників Франка Номиса приповідки, які мають юридичне значення, і розсортував їх по рубриках, додавши скрізь свої пояснення та паралелі з деяких чужонародних збірків.

Як і слід було того сподіватися, багато пословиць попало до збірки д-ра Охримовича завдяки дуже вже широкому толкованню їх „юридичности“. Де-які вирази навіть повисли не „приповідки“. Але все це не повинно ставати на перешкоді об'язайомленню з цікавою збіркою, де й учений і просто любитель дотепного, гострого слова знайдуть для себе цілі скарби.

Згадаєм далі в „Студіях“ статистичну працю д-ра Степана Барана; „Конфесійні (віроісповідні) й національні переміни в галицьких середніх школах в р.р. 1896—1908“. Це здебільшого статистичні таблиці до праці того ж автора, уміщеної в попередній томі „Студій“. Свідома робота селденника о. Михайла Зубрицького „Мастювий стан селян у Мшанці, старосамбірського повіту, в 1910 р.“, показує, що й інтелектуальний чоловік і в глибокій куті може знати собі живу роботу та повідати землякам про цей кут чимало цікавого. Коли б так кожний десятий або що селянський інтелегент робив, то справа народопізнання пішла б швидко наперед.

Згадаймо ще статтю д. Михайла Лозинського „Автономія кравів в австрій-

Ці статті автор думає передрукувати незабаром в окремій збірці, присвяченій цілком Шевченкові. Поки що де-що передрукував він у своїх „Літературних намірках“ (Львів, 1913, ст. 105), де знаходимо, між иншим, і деякі статті про Шевченка, давніші й новіші (Шевченків „Іван Підкова“, Шевченкове послання Гоголю, пояснення деяких Шевченкових висловів. Шевченко-Желіговський-Чечот. Шевченків „Букварь“. Варшавський учитель Шевченка). Одні з цих статей—більші розвідки, інші (останні)—менші, скоріше замітки й уваги, але всі вони інтересні, бо й найменші докидають хоч зернятко до студій над великим Кобзарем.

В 1-й кн. „Нашої школи“ за р. 1912 умістив д. Василь Сімович цікаву статтю на тему відношень Шевченка до Гетьманщини: „Шевченко і гетьманщина“ (стор. 9—19). Тут же слід згадати й про добру статтю одного нашого земляка д. О. Поповича (псевдонім) в „Українських Rundschau (Alexander Potowicz, Schewtschenko d r p lit sche Dichter und Künstler“ (№ 6—7, стор. 101—110).

З культурної історії Галичини маємо дуже гарні популярні нариси Михайла Возняка: „Провітні змагання галицьких українців в 19 віці (до 1850 р.)“, вид. тов. „Просвіта“ (Львів, 1912, ст. 54), котрі гаряче раджу прочитати всім, хто цікавиться новішою історією Галичини. Розвідка тісно сполучена і з історією літератури, маюючи ті умови, ту обстановку, в яких повставало галицько-українське письменство. Це гарний р-ндант до „Історії укр. письменства“ д. Сфремова.

Варто тут же згадати й брошуру д-ра Т. Вітковського, Йосиф II чи Ян Казимир? (Львів, 1912, ст. 50, ч.на 30 сот.) написана з нагоди вигаданого поляками 250-літнього ювілею львівського університету. Хоч брошура й має публіцистичний характер, але орудує підим рідом історичних фактів, котрим розбиває на гамуз польські вигадки.

До культурної історії Галичини кінця XIX ст. деють ще цікавого „Спомини з мого життя“ д. Олександра Бараньського, перша часть котрих присвячена 60 рр. вийшла при кінці минулого року (Львів, 1912, ст. 336, ч. 1 к. 50 сот.). Ці спомини мають й ширше значіння бо подають ряд цікавих

* Про „Історію України-Руси“ Аркаса не згадує, бо хоч вийшла вона в Кракові, але належить до Галичини тільки формально, на стільки хіба, на скільки має походження Богдана Лепкого, писаву дісно „галицькою“ мовою. Постає би, до того що й авторам укр. мови сід би літературніше висловлюватися.

бурякних фабриках не припиняються. В Рівні учителем гімнастики в го родинській школі призначено городового.

За кордоном.

Війна. КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 24. Сьогодні ввчора йшов бій поміж турками і болгарами під селом Чаталджа. Чаталджа болгарами підпалена.

Бомбардівка Адріанополя провадиться з надзвичайною енергією.

З Чаталджи прибув поїзд з раними.

ПЕТЕРБУРГ, 24. По одержаним відомостям Скутарі здався.

Болгари захопили ще кілька важних позицій коло Адріанополя і готуються до рішучого штурму.

Біля Чаталджи почався великий бій. Болгари дуже тиснуть турків.

Посли в Костянтинополі приготували все, що необхідне для висадки міжнародного війська.

Перемога болгарів.

СОФІЯ, 24. Болгари розбили галицьку армію коло річки Кавказу. Тепер в руках болгарів весь беріг до Булайри.

Наказ г. генерала Савова.

СОФІЯ, 24. Генерал Савов видав такий наказ до армії: „Виявилось, що турки хотіли тільки протягти час і обійти нас. Та вони тяжко помилились. Нам теж потрібний був час, щоб перевести сюди македонське військо, сформувати нову армію, дати одпочинок війську, зробити запаси харчів і фуражу.

І от тепер, коли ми готові до війни більше, ніж перед початком її, нам необхідно побити зібране на швидку і не вичване турецьке військо і на полі бою продукувати свої умови. Чи буде на те ваша воля, щоб земля, полита кривавиною наших товаришів, дисталася ворогові? Памятайте, що душі воїнів, які поклали свої голови при Розенграді, Кочани, Бунархисарі, Чаталджи і Одрині, дивляться на вас з небесних висот. Та чи ж пустять нас наші батьки, матері, жінки і діти вернутись додому, коли ми не проженемо ворога за море! Вони мають право сказати нам: немає вам тут місця. Отож вперед—з допомогою Всевишнього, і з зброєю в руках до славно-го бою!“

„Гаміді“.

КАІР, 24. Крейсер „Гаміді“ вийшов з Суєцу. Грецький консул запротестував з приводу цього і єгипетський крейсер „Аїда“ слідить тепер за рухом „Гаміді“.

Політика Румунії.

БУХАРЕСТ, 24. Міністр-президент заявив, що Румунія не одмовляється від Сілістрії.

В Японії.

ТОКІО, 24. Конституціоналісти і націоналісти внесли в нижню палату проект, в якому вони висловлюють невдоволення урядом. До балотировки цього проекту оповіщено указ—вдруге припинити засідання парламенту до 28 январа.

Література, наука, умілість і техніка.

„Вістник культури і життя“. Вийшло ч. 3. „Вістник культури і життя“. Зміст такий: Люблю жінчину—етюд Гната Хоткевича; Батар—Джека Лондона; Живопіс Андрійської церкви у Києві—С. Яремича; Архитектурні українці і справа заснування Св. Синоду при Петрі I—П. Верховського; З культурного життя—Галичина (курси вищої освіти у Львові; як живе українське село); Америка (життя українців в Канаді); російська Україна (скуповування надільних земель); З кооперативного життя—Українські спілки ошадности; Недостатки виховання, як причина сексуальних аномальностей і хворобливих об'явів у дорослих; Обсерваторія в Дельгі. Новинка науки і техніки; Авіатика; В час сердечного натхнення—вірш М. Коваленка. Саміле Пламатіон—Знання будучого.

Новий календар „Запорожець“ на 1913 рік В Коломії вийшов новий календар „Запорожець“ на 1913 рік. Книжка досить велика (206 сторінок друку, не рахуючи опісок), гарно ілюстрована, коштує всього 72 сотки. Заовляти можна у „Видавничій календарній Запорожець“ в Коломії, ул. Франц-Йосифа ч. 9.

Театр і музика.

Український театр. Сьогодні в театрі М. К. Садовського йде др. „Жидівка вихрестка“.

Городський театр. Сьогодні йде оп. „Тоска“, після неї—балетний дивертисмент при участі прима-балерини Імператорських театрів п. Преображенської.

Театр „Оловцов“. Сьогодні в Оловцовському театрі справляв свій ювілейний бенкет з приводу 25-ліття сценічної діяльності артист І. Степанов. Іде уперше нова п'єса Ходотова—„Насліддя родового“.

Лист до редакції.

Шановний добродію, Пане редакторе! На сторінках „Ради“ вже почали з'являтися відповіді на запитання артистів про з'єднання і заснування спілки українських артистів. Прошу надрукувати мого листа, котрий теж трохи торкається до цієї справи.

Ідея про заснування свого бюро та своєю союзу не вперше хвилює українських артистів: в 1907 році між акторами труппи д.д. Прохорова і Колесниченка народилася ця думка; були розіслані листи по труппах з проханям прислати від кожної труппи хоч по одному представникові на останньому тижневій Великому посту в Новочеркаську. Послали тоді мене товариство труппи д. Григоренка „делегатом“. Приїхав я в Новочеркаську, і шов? Опріч мене приїхало ще тільки... три „делегати“. Шов ми четверо могли зробити? Порішили розіслати ці листи з закликом по труппах з'явитись на септятьор у Харків.

На превеликий жаль, ніхто не відгукнувся; на цім і скінчилась ця справа. Про це становиче і це безалля прийшлося д. Володському свого листа писати до редакції журналу „Театр і искусство“, а мені—полемізувати з антрепренором п. Сухолодським.

Хтож винен, що 6 років віз цей стоїть на одному місці? Одповідь одна: винні ми самі, українські актори, бо дуже індиферентно дивимось на це, самі не хочемо гоїти своїх болячок. Ми мало не всі жлемо, що, „вотъ прїлеть баринъ,—баринъ насъ расудитъ...“ Ні, панове, „баринъ“ не прїде і не розсудить, як ми самі турто не візьмемося за це. Ще я тепер е такі, котрі кажуть: „не варт про це й балкати, бо нічого з цього не вийде...“ Коли усі будуть такеки казати, то звичайно нічого ніколи не вийде і не буде у нас своєї організації, не будемо мати свого притулку, а будуть покі у Великий піст наші актори в Харкові тиняться в трахтірі „Ялта“, котрий нам тепер заміняє „бюро“. Робочі та куховарки—ті мають свою організацію, тільки ми, діячі української сцени, люде інтелігентної професії, не маємо своєї „рідної хатини“...

Невже нам не повинно бути соромно? А діло, про котре тепер йде обміркування, дуже гарне: ясно, як Вожий день, кожному.

Як би воно справдилось, то може б не було глитава та „жуликів“ антрепренорів, котрі заставляють останнє збїжжє своїх наймитів-акторів, не було б може тоді і таких артистів—„шантрапів“, котрим місце де завгодно, тільки не на сцені, бо такі люди тільки псуєть діло та засмічють український театр.

Дивно мені ще те, що як 6 років назад так і тепер на що подію не відгукнувся ніхто з першорядних акторів та антрепренорів! Чому ж це вони не зробили ні одного ступня на зустріч цьому чудовому громадському ділу?

Адже ж опрїч моральної та матеріальної користі, як антрепренорів так акторів, не будуть нічого нічого мати.

Полаю свій голос за те, щоб на 4-му тижневій Великому посту з кожної труппи прислати у Харків делегата, уповноваженого, та доладу обміркувати цю справу. Пора схаменутись, годі спати! Озвійтесь і ви, найстарші діячі українського театру!

І. Г. Ворезник.

Г. Осташков, Тверськ. губ.

Дописи.

(Од власних кореспондентів).

М. СМІЛА (на Київщині). Цікаві вибори. 20-го январа у нас були вибори волостного старшини. Вибрано знов на нове трьохліття старого старшину Явтуха Черниша. 18-го январа були вибори смирнянського сільського старости. На цей раз вибрано селянина Івана Хоменка—чоловіка хазяїновитого і розумного. Крім виборів старшини, на сході ще обговорювалось питання про те, щоб одпустити в оренду 200 кв. саж землі під будівлю нашого волостного банку і товарних складів. Сход одноголосно прийняв цю пропозицію мирового посередника, крім балаклейських селян, котрі „составили особое мнїніє“.

На виборах сільського старости не обійшлося без інцидентів. Річ у тому, що до цього часу старостою був у нас Маларенко—рідний брат депутата 2-ї Державної Думи Кузьми Маларенка, котрий е членом правління нашого волостного банку. Ці малари, як на їх кажуть селяне, хотіли укріпитись в громаді, щоб верховодити ділами. Вони з своїми прибічниками два рази аривали сход і тільки на третій раз вибори відбулися і не дивлячись на те, що прибічники Маларенків були напоєні „до положення риз“, та кричали на все горло: на „старого старосту“, вибрали все таки нового—Хоменка. Коли боротьба з прибічниками Маларенка та громадою дійшла до найвищої точки, то по адресі бувшого депутата Маларенка кричали: „геть звідциля, ти Росію продав, ти Черканин продав, геть за ворота!“... то тоді бувший депутат розмахнувся і вдарив два рази кулаком у лице селянина Кузьменка, що стояв коло його. Счинився гармидер і селяне кинулись до „депутата“, як вони його звать, і йому було б прийшлося не з медом, та він скоріш сів у сани, вдарив по коно і втік з схода. Отакі-то вибори бувають.

С. ОРЛІВКА, (на Поділлі). Зашкурні шинки. Два роки тому—почали в нашій селі заводитись зашкурні шинки. Тепер в селі таких шинків більш 15. Де-які шинки поставлено на „широку ногу“. Там крім горілки завжди можна достати ковбаси, оселедців, булок великих маринадів. Тут ще й вигоду роблять—дають пити та їсти за то й хліб, що на полі в півколах, а той на пні, за ті яблука, що тільки цінуть; тут дадуть горілки і за останню пару цобіт і т. инш.

Страшно подумати скільки то ті шинки заробили нещастя в нашій селі, скільки то сліз пролито через них. І ніхто з селян навіть не подумав, як би то збутись цього лиха, а навпаки, не дивлячись на такі страшні пригоди, що, напр. сталась з одним селянином, який помер від горілки, починають ще гірше пити.

Дивлячись на все те, страшно робиться як подумати про будучину дітей всіх тих п'яниць.

Останні два місяці в нашій селі дютуть пошесть шкарлатини та дифтериту. Майже в кожній хаті е слабі діти. Вмерло вже душ 25. Селяне майже зовсім не звертаються в земську лікарню за медичною допомогою.

Листування редакції.

Передплатникові № 1796. Дати якусь певну відповідь на Ваше запитання дуже важко, бо знаючи Вашу освіту, ні фаху. Напишіть докладніше. Гарні російські журнали од: „Совр. Мир“, „Рус. Богатство“, „Вістник Знання“, „Вістник Європи“.

Передп. Тихонові. Ігале цілий рік. Баку. Бондаренкові. Там містяться останні оповідання, між якими е такі: „Маленька рибочка“, „Федь Халамидник“ і инші.

Справочний одділ.

Календарні відомости. Пятниця, 25 январа. Св. Григорій Богослов, Ікони Вож. Мит „Утоші моя печалі“, опр. Попіал. Мара мч. Феодіати.

Сх. сон. 7 год. 27 хв., зах. сон. 5 год. 01 хв.

Редактор В. Яновський. Видавець Б. Чикаленко.

Оповідки.

КВАТИРИ.

Готель „Україна“ вихід в півдні КІМ. БАТИ по міс. п. хобу везорого. Бульв. Кудар, 84.

ПРАЦЯ.

Даю уроки на септій: п'єсової математики. Од 8 год ранню до 10 год. вечора. Кударська, 26, кв. 1. Микола Ткачук. 2-87-1.

Шукаю інтелегентної праці. Скінчили бухгалтерські курси. Почт. ящ. № 185. 3. 2-87-1.

Шукаю роботи: котторської, книжничої, бекру на обробку турботи в з друкарню по видавничій книжк. Кіп, Вел.-Володимир. 93, 7, Лавров Шеретко. 00-18-1.

ПОТРІБНІ.

актори: комічна й драматична старуха, співець, танцюр револор, з голосом—солодітні. Адреса: ст. Коростень, Ю. З. ж. д. Желізнядоржний театр Н. М. Скоромного. Умови літостовно з харкою на відповідь. 3-81-1.

ВСЯКІ.

ГОДИННИКИ.

Лонжина, Zenit, Одсмара, Фавер, Жако, Тобіаса.

Золото.

Обручки, брошки, серезки, каблучки, шпоники, дукачі, хрести.

Срібло.

Цукорниці, підстаканники, шклянки, чарки, підноси, столові ложки пропонує у великому виборі.

Клавдій Сергійович Рогинський.

89 Олександрівська. Телефон 20—95.

Продаються по всіх українських книгарнях твори.

Олексія Плюща.

в двох томах з життєписом і портретом автора.

Повісті, оповідання й нариси з інтелігентного життя.

ЦІНА ЗА ОБИДВА ТОМИ 1 руб. 35 коп.

В НОВОЧЕРКАСЬКОМУ. Рада продається в роздріб в книгарні Пичонова на Платоновському проспекті.

Геть руки!

„Юровскіль“ без хлору, без соди сам мисє білизну.

без мила. Після годинної варки, білизна приймає найбільший колір.

ВИМАГАЙТЕ ВСЮДИ Пачка 20 коп.

Підприємно-Російське товариство торгівлі аптечним крамом у Києві.

00-609-3.

Е. ГЕРСЕ.

4 Прорізна РОСПРОДАЖА.

ШОВК ШЕРСТЬ БАТИСТ ПЛАТЯ ПАЛЬТА ВЛИЗИНИ ГОРЖЕТИ КАПЕЛЮХИ МУФТИ БОА РУКАВИЧ И

П'ятниця

ОСТАТКИ

КОСТЕНКО й ТИТАРЕНКО. Прорізна, № 1 на розі Хрещатина (другий магазин).

Сьогодні РОСПРОДАЖА шови, шерсть, сукніно, драп, тріно, полотно, маделено, одіяла й бумажні тканини.

При гостиниці „ПРАГА“ знову одкрита „СЛАВ'ЯНСЬКА БІВАРІЯ“.

Багато українських, російських, польських, чеських й инш. газет й журналів. Чудова кухня.

Вечері з 2-х страв й кава—75 коп. РОСКІШНА БІЛІАРДНА, 10 нових біліардів.

До українського громадянства „Український Студент“.

Починаючи видання неперіодичного органу редакція його дивить своїм моральним обов'язком оповістити зачасу про мету і програму цього органу.

Українська студентська молодь на народилась останніми часами. Вона вже має за собою поважну давнину. Вона має свою історію, свою традицію, свою етику. Тому відчувається потреба оглянути ті шляхи, якими українська студентська олодь йшла і їде, пороглянути уверх матеріал, який дає довгочасне життя українського студентства, зафіксувати традиції; може, що мінити, може що залишити.

Українська студентська молодь працює в мурах вищих шкіл. Головні її завдання обєднувати студентів-українців в місці культурно-просвітній групи. Але зараз серед них особливо гостро відчувається розірваність і дезорганізація. Тому редакція гадає звернути особливу увагу на питання про шляхи діяльності українського студентства в культурно-просвітній сфері.

Хай же українське студентство та громадянство відгукнуться на наше відо. Від їх співучуття від їх моральної допомоги залежить те, щоб цей неперіодичний орган українського студентства став періодичним.

Статті та інформація прохаємо надіслати лише в межах таких пунктів: I. Історія українського студентського руху. II. Сучасне життя українського студентського молоді. III. Українська студентська молодь та її наукові потреби. IV. Українська студентська молодь та українське громадянство. V. Біографічні замткі.

(Редакція прохає авторів та видавців надіслати заля рецензій книжки). Красиво писаною в органі не містяться. Перший номер вийде першого березня 1913 року в невеликій кількості.

Замовляти номери журналу зачасу можна в конторі. Рукописи приймаються лише написані на одному боці аркуша. Редакція залишає собі право робити зміни в надісланому матеріалі.

РЕДАКЦІЯ. Адреса редакції: СПб., Лїсної, 2-й Муринський, д. 53, кв. 9.

Адреса контори: СПб., Лїсної, Лїсна ул., д. 11, кв. 14.

Открита підписка на 1913 годъ на журналъ ГОЛОСЪ МИНУВШАГО.

Новий ежемісячний журналъ історії і історії літератури, издаваемый при посещеніи участі въ редакції А. К. Дивелегова, С. П. Мельгунова, П. Н. Сакуліна и В. И. Семеновскаго. Журналъ посвящается разработкѣ вопросовъ історіи и історіи літературы русской и всеобщей. Въ выборѣ темъ и въ характерѣ изложенія журналъ будетъ избѣгать всего, доспацаго узко-спеціалнаго характера, и мѣсть въ виду интересовъ широкихъ круговъ читателей. Программа журнала: I. Историческая беллетристика. II. Мемуары, записки, дневники и письма современниковъ. III. Научныя статьи по вопросамъ русской и всеобщей історіи, історіи літературы, философіи, искусства, археологіи. IV. Различные материалы по історіи, історіи літературы и т. д. V. Биографіи русскихъ и иностранныхъ деятелей. VI. Критика и библиографія. VII. Новости русской и иностранной науки. VIII. Обзоръ журналъ въ русскихъ и иностранныхъ. IX. Хроника. Журналъ будетъ иллюстрироваться картинами изъ, прошлаго и настоящего деятелей русскихъ и иностранныхъ и выходить ежемісячно книгами, размеромъ въ 20 листовъ, начиная съ января 1913 года. До настоящего времени согласились принять участие: проф. С. В. Асеевазы, проф. Г. Е. Афанасьевъ, поч. акад. К. Б. Арсеньевъ, проф. О. Д. Ватаховскій, П. И. Бирюковъ, поч. акад. П. Д. Божаринъ, проф. М. М. Богословскій, В. Я. Богучарскій, В. Д. Волчъ-Бруевичъ, В. Н. Бузаревъ, П. Л. Бродскій, В. Я. Бросовъ, проф. В. П. Вузецкая, И. П. Вѣлоконскій, прив.-доц. И. П. Васильевъ, А. М. Васютинскій, поч. акад. А. Н. Веселовскій, проф. С. А. Венгерова, проф. П. Г. Ванограндъ, проф. Р. Ю. Вицнеръ, М. Л. Вишняковъ, Е. Н. Воловоцова, В. В. Воловозовъ, Ч. Вітрянскій, Г. Ц. Георгіевскій, М. О. Гершензонъ, С. М. Горюновъ, прив.-доц. Ю. Е. Готье, проф. Э. Д. Гримъ, А. Е. Грузинскій, проф. М. С. Грушевскій, акад. М. А. Дьяконовъ, проф. А. С. Довнар-Запольскій, прив.-доц. Д. Н. Егоровъ, проф. А. Е. Ефименко, проф. В. А. Желѣзняковъ, Р. В. Ивановъ-Разумникъ, И. И. Игнатовъ, И. Н. Игнатовъ, проф. В. С. Иконниковъ, В. В. Казанскій, проф. Н. И. Карѣевъ, проф. А. А. Кизилиттеръ, проф. М. М. Ковалевскій, прив.-доц. П. С. Колганъ, Л. С. Козловскій, поч. акад. А. Э. Коно, А. А. Корняковъ, В. Г. Корольковъ, проф. С. А. Корфъ, акад. П. А. Козларевскій, К. С. Кузьминскій, прив.-доц. І. М. Кулишъ, прив.-доц. Н. К. Кузьманъ, акад. А. С. Лапко-Данилевскій, Н. О. Лернеръ, М. Б. Лемке, проф. И. В. Лузякскій, Е. А. Ляцкій, проф. А. А. Мануиловъ, В. Д. Молзалевскій, прив.-доц. Д. М. Петрушевскій, прив.-доц. Н. К. Пиксановъ, прив.-доц. В. И. Пачета, Покровский, проф. Я. М. Покровский, Т. Н. Полировъ, С. И. Прокладовичъ, А. С. Прогуляевъ, проф. М. И. Ростовцевъ, В. А. Радзевскій, проф. М. И. Рязановъ, прив.-доц. Н. И. Романовъ, И. С. Русановъ, И. С. Рабиняновъ, проф. С. В. Славоскій, В. И. Срезневскій, прив.-доц. В. Доц. Сыромѣтниковъ, проф. М. Н. Сверанскій, проф. Е. В. Тарае, проф. Н. И. Фарсовъ, прив.-доц. С. Ф. Фортунатовъ, прив.-доц. А. В. М. Фризе, проф. М. М. Хвостовъ, А. А. Чебышевъ, акад. А. А. Шахматовъ, прив.-доц. А. И. Яковлевъ, Н. А. Явужъ и друг. Полный списокъ соизданийъ издѣтъ обьявлено особо.

Условия: подписка на годъ 8 руб. на полгода 4 руб. на одинъ мѣсяцъ 1 руб. Подписка принимается: въ Москвѣ. 1) Въ конторѣ журнала, Пятницкая, типографія С. Я. И. Д. Сытина (Кузнецкій Мостъ, д. кв. Галина); 2) въ отдѣлѣ подписныхъ изданій Т-ва И. Д. Сытина (Кузнецкій Мостъ, д. кв. Галина); 3) въ конторѣ „Русского Слова“, (Тверская); 4) во всякъхъ розничныхъ магазинахъ Т-ва И. Д. Сытина. Въ Петербургѣ и другихъ городахъ въ отдѣленіи Т-ва И. Д. Сытина а также въ книжномъ складѣ „Провиантъ“ (С.-Пб., Стремяная, 6). Адресъ редакціи: Москва, Знаменка д. № 15, кв. № 15.

Редакторъ-набавель С. П. Мельгуновъ.